

РОЗДІЛ І. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 342.721

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО КОЖНОГО НА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАННІСТЬ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ)

Олійник В.С., к.ю.н., ст. викладач

*Академія Державної пенітенціарної служби, вул. Гонча, 34, м. Чернігів, Україна
broz1979kb@mail.ru*

У статті досліджується поняття конституційного права людини та громадянина на особисту недоторканність, порівнюються норми ст.20 Конституції Литовської Республіки і ст.29 Конституції України. Пропонуються висновки й рекомендації.

Ключові слова: Конституція України, Конституція Литовської Республіки, конституційне право на особисту недоторканність, свобода людини недоторканна, затримання, арешт, тримання під вартою.

КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО КАЖДОГО НА ЛИЧНУЮ НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ (СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ)

Олейник В.С.

*Академия Государственной пенитенциарной службы, ул. Гончая, 34, г. Чернигов, Украина
broz1979kb@mail.ru*

В статье исследуется понятие конституционного право человека и гражданина на личную неприкосновенность, сравниваются нормы ст.20 Конституции Литовской Республики и ст.29 Конституции Украины. Предлагаются выводы и рекомендации.

Ключевые слова: Конституция Украины, Конституция Литовской Республики, конституционное право на личную неприкосновенность, свобода человека неприкосновенна, задержание, арест, содержание под стражей.

THE CONSTITUTIONAL LAW OF EVERY PERSON TO PERSONAL INVIOABILITY (A COMPARATIVE ANALYSIS)

Oliinyk V.S.

*Academy of the State Penitentiary Service, str. Honcha, 34, Chernihiv, Ukraine
broz1979kb@mail.ru*

In the article a concept is probed human and citizen constitutional law to security of person; compared the norms of Articles 20-24of Constitution of the Republic of Lithuania and Articles 27-32 and 41 of Constitution of Ukraine. Security of person is examined as historically conditioned, that has international legal character, state-guaranteed and regularized by the norms of Constitution of Ukraine and detalized in a current legislation the natural possibility of each (man and citizen) to act or abstain from the actions of own accord, but for all that not violate a right and freedom of other people and to use the security of person to be not groundlessly apprehended, arrested or kept under detention by criminal-procedural, administrative or operational-search order and to pretend on restoration of violated rights. Basic signs of human and citizen constitutional law to security of person are: a) international legal character; b) belonging to the individual subjects; c) basic character as a constitutional law; d) state guarantee of the personal liberty and immunity; e) reside to each man and citizen from the birth; f) inadmissibility of false arrests and detentions, and other forced measures in a criminal, administrative and operational-search law and procedure, which related to restraint of personal liberty; g) support from the direction of state and local authorities; h) creation of possibilities of compensation of harm and restoration of violated right. Recommended: 1) to pass an Act of Ukraine "About inviolability of habitation in Ukraine"; 2) to amend the proposed changes and adding to Constitution of the Lithuanian Republic and Constitution of Ukraine.

Key words: Constitution of Ukraine, the Constitution of the Republic of Lithuania, the constitutional law to security of person, immune personal liberty, apprehension, arrest, detention.

Дослідження конституційного права на особисту недоторканність постійно проводиться науковцями конституційного права. Це передусім пов'язано з універсальним значенням особистої свободи людини, яка є недоторканною. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. закріпила право кожного на особисту недоторканність (ст.3) і заборонила безпідставні арешти чи затримання (ст.9) [1]. Україна, яка прагне стати членом Європейського Союзу, докладає зусиль, аби забезпечити особисту недоторканність людини на своїй території. У цьому розумінні дослідження особистої недоторканності людини як основного конституційного права, порівняння конституційного регулювання названого права з конституціями інших країн Європейського Союзу є актуальним.

Конституційне право на особисту недоторканність у системі громадянських прав людини та громадянина досліджувала О.Б. Горова. Вона наголошувала на тому, що громадянські права людини – це не дар держави, уряду, політичної партії або її лідера, а суверенний, невідчужувальний атрибут кожної людини. Громадянин як суб'єкт громадянського суспільства має особисту недоторканність у цьому суспільстві. Мало проголосити права та свободи людини й закріпити їх у законах, потрібно досягти належного їх забезпечення. О.Б. Горова пропонує механізм імплементації міжнародних норм у внутрішнє національне право України [2, с. 10-11].

А.Ю. Олійник у системі інших конституційних свобод досліджує особисту свободу людини та громадянина. Проведений ним аналіз системи громадянських свобод свідчить, що А.Ю. Олійник норми, закріплені в ст.ст.27-35 Конституції України, розглядає одночасно як конституційні права, так і конституційні свободи. Особисту недоторканність він визначає як свободу людини «від необґрунтованих затримань, арештів чи позбавлень волі іншим шляхом, а також будь-яких інших дій, спрямованих на обмеження можливості людини вільно розпоряджатися собою» [3, с. 74-75, 78].

В.Ф. Погорілко й В.Л. Федоренко, досліджуючи конституційні права і свободи людини та громадянина в Україні, розглядають закріплене Конституцією України (ст.29) право кожної людини на свободу й особисту недоторканність у плані більш широкого тлумачення права кожної людини на свободу. На їхню думку, право кожної людини на свободу потрібно пов'язувати з такими конституційними свободами людини, як свобода думки і слова, свобода вільного вияву своїх поглядів і переконань, свобода пересування, свобода світогляду й віросповідання тощо. Свободу особистої недоторканності вони розглядають так: «Це право передбачає, що ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду й тільки на підставах і в порядку, встановленими законом». В.Ф. Погорілко та В.Л. Федоренко підкреслюють, що це право не має абсолютного характеру. У разі нагальної потреби запобігти злочинів чи перепинити його уповноважені на те законом органи можуть застосовувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом [4, с. 214].

О.В. Пушкіна, продовжуючи думку В.Ф. Погорілка й В.Л. Федоренка, розглядає особисті (громадянські) права людини та громадянина і включає до названої групи тільки право на життя й право на свободу. До права на свободу вона включає таке: право на особисту недоторканність (право на фізичну свободу); право на свободу пересування; право на свободу слова; право на приватну свободу тощо. Вона не погоджується з думкою В.Ф. Погорілка та В.Л. Федоренка щодо того, що право на свободу й особисту недоторканність не має абсолютного характеру. На думку О.В. Пушкіної, право на свободу може обмежуватися тільки у випадках неправомірної поведінки конкретного суб'єкта правовідносин. А це означає, що у випадках правомірної поведінки суб'єкта правовідносин таке право є абсолютним [5, с. 128, 130, 134-135].

Ю.М. Тодика право на свободу й особисту недоторканність тлумачить лише як неможливість бути заарештованим або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду на

підставах і в порядку, встановлених законом. Він підкреслює, що тримання під вартою може мати місце або як міра кримінального покарання, або як запобіжний захід на період досудового провадження, судового розгляду та набрання вироком законної сили. Для цього необхідно мати вмотивоване судове рішення або обвинувальний вирок. Ю.М. Тодика також підкреслює, що в разі нагальної необхідності тримання під вартою може застосовуватися без попереднього вмотивованого рішення суду. Однак таке затримання протягом сімдесяти двох годин має бути перевірене судом. Якщо суд не дає згоди на тримання під вартою щодо конкретної особи, така особа підлягає негайному звільненню [6, с. 144].

Нами також досліджувалося зазначене право. Рисами конституційного права людини на особисту недоторканність є такі: а) його міжнародно-правовий характер; б) належність індивідуальним суб'єктам; в) основний характер як конституційного права; г) державна гарантованість особистої свободи й недоторканності; д) належність кожній людині та громадянину від народження; е) недопустимість протиправних арештів і затримань, інших примусових заходів у кримінальному, адміністративному та оперативно-розшуковому праві й процесі, що пов'язані з обмеженням особистої свободи; є) забезпеченість з боку державних органів і органів місцевого самоврядування; ж) створення можливостей відшкодування шкоди й відтворення порушеного права [7].

Отже, підсумовуючи проведений аналіз праць авторів щодо конституційного права людини та громадянина на особисту недоторканність в Україні, можемо сформулювати його визначення. Право людини та громадянина на особисту недоторканність – це історично обумовлена, що має міжнародно-правовий характер, гарантована державою та закріплена нормами Конституції України й деталізована в поточному законодавстві природна можливість кожного (людини та громадянина) діяти чи утримуватися від дій з власної волі, не порушувати при цьому прав і свобод інших людей і користуватися особистою недоторканністю, тобто не бути безпідставно затриманим, заарештованим чи триматися під вартою в кримінально-процесуальному, адміністративному чи оперативно-розшуковому порядку та претендувати на відновлення порушеного права [8].

Конституція Литовської Республіки (ст.20) закріплює, що свобода людини є недоторканна. Якщо ми проаналізуємо норми ст.ст.19-24 Конституції Литовської Республіки, то дійдемо висновку, що законодавець закріпив право на життя і право на свободу. У цій Конституції закріплюється таке: 1) право людини на життя охороняється законом (ст.19); 2) свобода людини недоторканна (ст.20); 3) особа людини недоторканна (ст.21); 4) приватне життя громадянина недоторканне (ст.22); 5) власність недоторканна (ст.23); 6) житло людини недоторканне (ст.24) [9, с. 53-54].

Що ж науковці розуміють під поняттям «недоторканність»? Розрізняють поняття «недоторканність особи» й «особиста недоторканність». Як визначають матеріали вільної енциклопедії, недоторканність особи є юридичною гарантією правового статусу окремих категорій осіб (депутатів, дипломатів, суддів, а також чатових, парламентарів тощо), що полягає в захисті від примусу, який міг би бути застосований за звичайних обставин [10]. Здійснюючи порівняння Конституцій двох країн, ми будемо порівнювати право на особисту недоторканність кожної людини. У Конституції Литовської Республіки закріплюється, що «право людини на життя охороняється законом» (ст.19). Конституція України більш конкретно закріплює назване конституційне право, а саме: «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань» (ст.27). Конституція України не лише закріплює право кожного на життя, а й установлює конституційні гарантії щодо неможливості свавільного позбавлення людини життя, обов'язок держави захищати права людини та право кожного захищати своє життя й життя інших людей від протиправних посягань на життя. Отже, на відміну від Конституції Литовської Республіки, де зміст охорони конституційного права на життя встановлюється й регламентується на рівні закону, юридична сила якого нижче

юридичної сили конституції, в Українській Конституції на конституційному рівні закріплюється й регламентується як саме невід'ємне право людини, так і конституційні гарантії його реалізації.

Конституцією Литовської Республіки закріплюється, що свобода людини недоторканна. Ніхто не може бути підданий свавільному затриманню чи триманню під вартою. Ніхто не може бути позбавлений волі інакше як на тих підставах і відповідно до таких процедур, що встановлені законом. Затримана на місці злочину особа протягом 48 годин має бути припроваджена до суду, де в присутності затриманого вирішується питання про обґрунтованість затримання. У разі неприйняття судом постанови на арешт особи затриманий негайно звільняється (ст.20). У Конституції України право кожної особи на свободу та особисту недоторканність закріплене так: «Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність. Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом. У разі нагальної необхідності запобігти злочині чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою. Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника. Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання. Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого» (ст.29). Аналіз норм, що закріплені в Конституції Литовської Республіки (ст.20) і Конституції України (ст.29), надає можливість висловити деякі міркування: 1) обидві Конституції закріплюють свободу кожної людини від незаконних затримань, арештів і позбавлень волі; 2) зміст повноважень особи, що обмежується в свободі, на нашу думку, в Конституції України ширший; 3) обсяг обмежень за Конституцією Литовської Республіки сприймається гуманістичніше, ніж за Конституцією України. Наприклад, за Конституцією України, затримувати можна особу, щоб запобігти злочині, а за Конституцією Литовської Республіки це можливо лише на місці злочину. Крім того, Конституція Литовської Республіки передбачає можливість тримання затриманого протягом 48 годин, і в межах цього часу він має бути припроваджений до суду, а Конституція України дає сімдесят дві години для перевірки обґрунтованості такого затримання судом. Отже, на нашу думку, це більше відповідає вимогам права Європейського Союзу, членом якого Україна прагне стати, тому бажано внести відповідні зміни до ст. 29 Конституції України.

Майже однаково Конституції України й Литовської Республіки закріплюють право кожного на гідність. Так, Конституція Литовської Республіки закріплює, що особа людини недоторканна. Гідність людини захищається законом. Забороняється піддавати людину тортурам, завдавати каліцтва, принижувати її гідність, жорстоко поводитися з нею, а також установлювати такі покарання. Людина без її відома та вільної згоди не може бути піддана науковим або медичним дослідом (ст.21). Конституція України деякі положення названої норми конкретизує. Так, у ній закріплено, що кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідом (ст.28). На нашу думку, поняття «завдавати каліцтва» й «піддавати катуванню» є не тотожними. Досліди можуть бути не лише медичними чи науковими, а й іншими. Отже, право на повагу до гідності людини в Конституції України (ст.28), на нашу думку, сформульоване конкретніше, повніше та більше відповідає праву Європейського Союзу, ніж це зроблено в Конституції Литовської Республіки (ст.21).

Конституція Литовської Республіки закріплює, що приватне життя громадянина недоторканне. Листування, телефонні розмови, телеграфні повідомлення й інші види спілкування особи недоторканні. Інформація про приватне життя особи може збиратися лише на підставі умотивованого рішення суду та тільки відповідно до закону. Закон і суд захищають громадян від свавільного або незаконного втручання в їхнє особисте й сімейне життя, посягання на їхню честь і гідність (ст.22). Конституція України більш детально закріплює названі права. Так, щодо недоторканності телефонних розмов і кореспонденції закріплено, що кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинів чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо (ст.31). Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте й сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту й прав людини. Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях із відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної й моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням і поширенням такої недостовірної інформації (ст.32). У ст.22 Конституції Литовської Республіки закріплюється, що приватне життя громадянина недоторканне. На нашу думку, право на «приватність» має кожна людина, а не лише громадянин конкретної держави. Отже, це означає, що потрібно внести зміни до ст.22 Конституції Литовської Республіки, замінивши термін «громадянин» терміном «кожна людина», як це закріплюється в ст.ст.31 і 32 Конституції України.

Конституцією Литовської Республіки закріплюється, що житло людини недоторканне. Без згоди мешканця зайти до оселі не дозволяється інакше, як тільки на підставі рішення суду чи в установленому законом порядку в разі необхідності гарантування громадського порядку, затримання злочинця, врятування життя, здоров'я чи майна людини (ст.24). У Конституції України зазначено: «Кожному гарантується недоторканність житла. Не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду. У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку» (ст.30). На нашу думку, норми ст.30 Конституції України точніше й конкретніше закріплюють окремі положення недоторканності житла. Так, існує виправдана думка про те, що злочинцем особу може назвати лише суд, а значить, для того щоб його затримувати, треба бути впевненим у цьому. Досить невизначеним є й термін «громадського порядку». Отже, на нашу думку, необхідно усунути певні невизначеності в ст.24 Конституції Литовської Республіки. Норми ст.30 Конституції України сформульовано точніше, хоча її окремі положення потребують конкретизації у відповідному Законі України «Про недоторканність житла в Україні», і ми пропонуємо прийняти такий закон.

Конституцією Литовської Республіки закріплюється, що власність недоторканна. Права власності охороняються законом. Вилучення власності можливе лише в установленому законом порядку для суспільних потреб і при справедливому відшкодуванні (ст.23). Конституція України закріплює, що кожен має право володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом. Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної

власності відповідно до закону. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток із мотивів суспільної необхідності, на підставі й у порядку, встановлених законом, та за умови попереднього та повного відшкодування їхньої вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їхньої вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом. Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам і гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (ст.41). На нашу думку, норми ст.23 Конституції Литовської Республіки сформульовані не коректно. Наприклад, вилучити власність неможливо. Вилучити можна майно або інші матеріальні цінності (об'єкти права власності), що знаходиться у власності особи. Отже, у цю норму варто внести відповідні зміни. Право власності та її недоторканність, на нашу думку, у ст. 41 Конституції України сформульовано точніше й загалом відповідає праву Європейського Союзу.

Отже, порівнявши норми ст.ст.27-32, 41 Конституції України [11] і ст. ст.19-24 Конституції Литовської Республіки, можемо зробити деякі висновки: 1) недоторканність особи й особиста недоторканність – поняття не тотожні; 2) в Конституціях Литовської Республіки й України норми особистої недоторканності сформульовані загалом так, що їх зміст відповідає вимогам правових актів Європейського Союзу та Ради Європи; 3) окремі неточності й недоліки можна усунути шляхом унесення змін і доповнень до обох Конституцій.

Підсумовуючи вищевикладене, пропонуємо такі висновки й рекомендації:

1. Конституційне право кожного на особисту недоторканність – це історично обумовлена, що має міжнародно-правовий характер, гарантована державою та закріплена нормами Конституції України й деталізована в поточному законодавстві природна можливість кожного (людини та громадянина) діяти чи утримуватися від дій з власної волі, не порушувати при цьому прав і свобод інших людей і користуватися особистою недоторканністю, тобто не бути безпідставно затриманим, заарештованим чи триматися під вартою в кримінально-процесуальному, адміністративному чи оперативно-розшуковому порядку й претендувати на відновлення порушеного права.
2. До ознак конституційного права кожного на особисту недоторканність належать такі: а) міжнародно-правовий характер; б) належність індивідуальним суб'єктам; в) основний характер як конституційного права; г) державна гарантованість особистої свободи й недоторканності; д) належність кожній людині та громадянину від народження; е) недопустимість протиправних арештів і затримань, інших примусових заходів у кримінальному, адміністративному й оперативно-розшуковому праві та процесі, що пов'язані з обмеженням особистої свободи; є) забезпеченість з боку державних органів і органів місцевого самоврядування; ж) створення можливостей відшкодування шкоди й відтворення порушеного права.
3. Рекомендуємо таке: 1) прийняти Закон України «Про недоторканність житла в Україні»; 2) внести запропоновані вище зміни й доповнення до Конституції Литовської Республіки та Конституції України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Горова О.Б. Конституційні громадянські права людини в Україні і їх забезпечення міліцією (роль міжнародно-правових норм в цьому процесі) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституційне право ; Муніципальне право” / О.Б. Горова. – К., 2000. – 16 с.

3. Олійник А.Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних свобод людини і громадянина в Україні : монографія / А.Ю. Олійник. – К. : Алерта, КНТ, Центр навчальної літератури, 2008. – 472 с.
4. Погорілко В.Ф. Конституційне право України : підручник. – 3-вид., перероб. і доопр. / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко; за заг. ред. проф. В.Л. Федоренка; передмова проф. В.В. Коваленка. – К. : КНТ, Видавництво Ліра-К, 2011. – 532 с.
5. Пушкіна О.В. Основні особисті права та свободи людини і громадянина з точки зору їх забезпечення чинним законодавством України / О.В. Пушкіна // Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ. – 2005. – № 1. – С. 126-135.
6. Конституційне право України : підручник [для студентів вищих навчальних закладів] / за ред. акад. АПрН України, д.ю.н., проф. Ю.М. Тодики, д.ю.н., проф. В.С. Журавського. – К. : Видавничий Дім „Ін Юре”, 2002. – 544 с.
7. Олійник В.С. Конституційне право людини і громадянина на особисту недоторканність і його забезпечення органами внутрішніх справ України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституційне право ; Муніципальне право” / В.С. Олійник. – К., 2006. – 18 с.
8. Олійник В.С. Конституційне право на свободу та особисту недоторканність : поняття та характерні риси / В.С. Олійник // Право України. – 2000. – № 12. – С. 33-36.
9. Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий. – К. : Укр. правн. фундація. Вид-во «Право», 1996. – 544 с.
10. Недоторканність особи (право) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
11. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. (Поточна редакція від 15.05.2014 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

REFERENCES

1. “The Universal Declaration of Human Rights on 10 December 1948”, available at : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Horova, O.V. (2000), “Human constitutional civil rights in Ukraine and their ensurance by militia (role of international legal standarts in this processes),”Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.02, Kyiv, Ukraine.
3. Oliynik, A.Yu. (2008), *Konstytutsiyno-pravovyi mekhanizm zabezpechennya osnovnykh svobod lyudyny i hromadyanina v Ukrayini : monohrafiya* Constitutional legal mechanism of ensurance of main liberties of citiaen in Ukraine: monograph], Alerta, KNT, Tsentr navchalnoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
4. Pohorilko, V.F. and Fedorenko, V.L. (2011), *Konstytutsiyne pravo Ukrayiny : pidruchnyk* [Constitutional Law of Ukraine : textbook], KNT, Vydavnytstvo Lira-K, Kyiv, Ukraine.
5. Pushkina, O.V. (2005), “Basic personal rights and freedoms of human and citizen in the view of their protection by current legislation of Ukraine”, *Naukovyi visnyk Legal academy of Ministry of internal affairs*, no. 1, pp. 126-135.
6. Todyka, Yu.M. and Zhuravskiyi, V.S. (editors) (2002), *Konstytutsiyne pravo Ukrayiny : pidruchnyk dlya studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Constitutional Law of Ukraine : textbook for students of higher educational institutions], Vydavnichyi Dim „In Yure”, Kyiv, Ukraine.
7. Oliynyk, V.S. (2006), “Constitutional right of human and citizen to personal integrity and its enforcement by authorities of internal affairs of Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.02, Kyiv, Ukraine.

8. Oliynyk, V.S. (2000), "Constitutional right to liberty and personal integrity: concept and characteristic features", *Pravo Ukrainy*, no. 12, pp. 33-36.
9. Holovaty, S. (1996), *Konstytutsiyyi novykh derzhav Evropy ta Azii* [Constitutions of new states in Europe and Asia], Vyd-vo «Pravo», Kyiv, Ukraine.
10. "Personal integrity (right)", available at : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
11. "The Constitution of Ukraine : Law of Ukraine on 28 June 1996 (current as of 15.05.2014)", *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 1996, no. 30, art. 141.

УДК 342.6

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Скибенко О.І., здобувач

*Національна академія внутрішніх справ, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна
Lex98@ukr.net*

У статті розкривається проблема процесу реформування статусу прокуратури України, починаючи з моменту проголошення її незалежності. Автор доводить, що функції, права та повноваження прокуратури, які дістались у спадок від репресивної радянської тоталітарної системи, не давали можливості перетворити прокуратуру в інститут захисту інтересів держави й громадян, а також необхідність подальшого реформування прокуратури в Україні в напрямі гуманізації її діяльності та приведення її до європейських стандартів.

Ключові слова: Конституція України, конституційно-правовий статус, функції, Генеральний прокурор, Кабінет Міністрів України, прокуратура України.

ПРОБЛЕМЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ ПРАВОВОГО СТАТУСА ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ УКРАИНЫ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Скибенко А.И.

*Национальная академия внутренних дел, пл. Солюменская, 1, г. Киев, Украина
Lex98@ukr.net*

В статье раскрывается проблема процесса реформирования статуса прокуратуры Украины, начиная с момента провозглашения независимости. Автор доказывает, что функции, права и полномочия прокуратуры, перешедшие в наследство от репрессивной советской тоталитарной системы, не давали возможности превратить прокуратуру в институт защиты интересов государства и граждан, а также необходимость дальнейшего реформирования прокуратуры в Украине в направлении гуманизации ее деятельности и приведения ее к европейским стандартам.

Ключевые слова: Конституция Украины, конституционно-правовой статус, функции, Генеральный прокурор, Кабинет Министров Украины, прокуратура Украины.

PROBLEMS OF LEGAL STATUS REFORMATION OF THE PROSECUTOR'S OFFICES OF UKRAINE AT MODERN STAGE

Skybenko O.I.

*National academy of internal affairs of Ukraine, sq. Solomianska, 1, Kyiv, Ukraine
Lex98@ukr.net*

The article reveals problems of the reform process of status of Prosecutor's Offices of Ukraine since the declaration of independence.

The author argues that the functions, rights and powers of prosecutor's office, which inherited from the repressive Soviet totalitarian system, did not allow turning the prosecutor's office into the institute